

* **Жанри мовлення.**
Комплімент,
лестощі,
похвала.

*Пригадаймо, текст – це...

Істотні ознаки тексту:

наявність теми й основної думки

наявність двох і більше речень

пов'язаність речень за змістом

послідовність та завершеність викладу

граматичний зв'язок між реченнями

Мовні засоби зв'язку речень у тексті

повтор слова

синоніми

спільнокореневі слова

займенники

прислівники

сполучники

*Типи мовлення

?

У висловлюванні
говориться про
дії особи, про
події, що
відбуваються з
особою або
предметом

Розповідь

?

У висловлюванні
йдеться про
ознаки,
властивості
особи, предмета
або явища

Опис

?

У висловлюванні
розмірковується
про причини та
наслідки дій,
порушується певна
проблема,
робляться відповідні
висновки

Роздум

Пригадайте, чому кажуть рідна **МОВА**, але усне й писемне **МОВЛЕННЯ**? У чому полягає різниця між **МОВОЮ** і **МОВЛЕННЯМ** ?

***МОВА**

Мова – система знаків, засобів і правил, що забезпечують процес спілкування і пізнання.

МОВЛЕННЯ

Мовлення – це мова в дії, тобто процес використання мови у спілкуванні.

***Читаємо та обговорюємо текст**

Мовлення, яке ми чуємо, доволі різноманітне. Це і розмовно-побутове спілкування, і місцевий говір, і дискусія в науковій лабораторії, виступи на радіо й телебаченні. Звичайно, мовлення людей залежить від рівня культури, від мети спілкування, ситуації, в якій воно відбувається.

Літературну мову ми вивчаємо у школі, оволодіваємо нею, читаючи книги. Це мова освіти, офіційно-ділових паперів, науки, художньої літератури та культури.

До основних рис літературної мови належать словникове багатство і розмаїтість виразів, загальноживаність, обов'язковість їх норм. Норма літературної мови – це взірець, сукупність правил уживання в мовленні слів, їх форм, виразів. Існують правила вимови слів, їх наголошування, написання, за певними правилами будуються словосполучення і речення. Спілкуватися літературною мовою – це говорити відповідно до загальноприйнятих правил.

* Дати відповіді за прочитаним текстом

1. Від чого залежить мовлення людей?

2. В яких ситуаціях необхідно послуговуватися літературною мовою? Наведіть приклади.

3. Які риси літературної мови відрізняють її від побутового мовлення або місцевої говірки?

4. Як ви розумієте поняття норма літературної мови?

* Види мовленнєвої діяльності

Аудіювання

Уміння
сприймати на
слух
висловлювання
і розуміти
його

Читання

Уміння
читати
тексти
мовчки і
вголос із
достатньою
швидкістю,
розуміти
зміст
прочитаного

Говоріння

Уміння
грамотно
складати
власні
висловлювання
на певні теми
з
дотриманням
правил
спілкування

Письмо

Уміння
грамотно
передавати
думки, певні
висловлювання,
дотримуючись
правил
написання слів і
вживання
розділових знаків

* Запам'ятайте

СПІЛКУВАННЯ- це обмін інформацією, передача її однією людиною іншій

Різновиди мовленнєвого спілкування

```
graph TD; A[Різновиди мовленнєвого спілкування] --> B[Усне (говоримо, слухаємо)]; A --> C[Писемне (пишемо, читаємо)];
```

Усне
(говоримо, слухаємо)

Писемне
(пишемо, читаємо)

* Запам'ятайте

Будь-яке спілкування відбувається за певних умов – це є СИТУАЦІЯ СПІЛКУВАННЯ.

Отже, **СПІЛКУВАННЯ** – процес, у якому беруть участь щонайменше дві дійові особи – той, хто надає інформацію, і той, хто її одержує. Зміст і форму висловлення визначає намір (мета) мовця. Залежно від наміру (поінформувати, поспівчувати, запропонувати, відмовити тощо) обираємо **ЖАНР МОВЛЕННЯ**.

ЖАНРИ МОВЛЕННЯ – це різні типи висловлювань, які мають особливі ознаки форми та змісту.

Мовленнєві жанри
це зразки мовної
поведінки у різних
ситуаціях спілкування

Знання **мовленнєвих жанрів** допоможуть вам правильно організувати ваше мовлення, грамотно будувати спілкування, бути бажаними співрозмовниками. Кожен жанр має свій сценарій. Дотримуючись його, ви станете компетентними мовцями.

Комплімент, лестощі, похвала, прохання, умовляння, благання, пропозиція, запрошення, згода, відмова, вибачення, подяка, привітання, смс-повідомлення.

* Вправа «Я так думаю»

- ✓ Що таке комплімент?
- ✓ Навіщо потрібні компліменти?
- ✓ Кому і коли роблять компліменти?
- ✓ Як правильно зробити комплімент?
- ✓ Як відрізнити комплімент від лестощів?
- ✓ Який комплімент вважається найціннішим?
- ✓ Хто більше любить компліменти хлопчики чи дівчатка?
- ✓ Як реагувати на компліменти?

* Вправа «Я так думаю»

КОМПЛІМЕНТ – дуже простий, доступний і надійний спосіб зробити добро іншій людині, подарувати їй радість, допомогти повірити в себе, підтримати, коли вона розгублена. Коли людині роблять комплімент – це означає, що її помічають, що вона важлива й цікава для когось.

ПОХВАЛА – добрий, позитивний відгук про кого- чи що-небудь.

ЛЕСТОЦІ – лицемірне, нещире, догідливе вихваляння.

Іринко, з тобою
завжди весело й
цікаво!

Оксанко, ти така
наполеглива!

Матусю, тобі
так личить ця
зачіска!

Назаре, ти
так добре роз
бираєшся в
техніці!

Іванку, ти справжній друг!
Завжди мені допомагаєш!

У цій грі ти був
найспритніший,
Єгоре!

Який красивий пейзаж
ти намалювала,

Віро!

- ❖ з тобою дуже цікаво спілкуватися, дякую за розмову;
- ❖ ти маєш гарний вигляд;
- ❖ завжди дивуюся, як легко і швидко ти можеш упоратися зі складними завданнями;
- ❖ я помітив /помітила твої черевики (сукню, сорочку, шорти), маєш чудовий вигляд;
- ❖ мені подобається твій музичний смак, що порадиш послухати?

*Тренуймося

Прочитайте речення.

Які з висловлень є справді компліментом?

1. Мені не подобається, як ви говорите. Надто емоційно.
2. Ви викликали в мене бажання читати книжки.
3. З Вами завжди цікаво спілкуватися, хоч і весь день поспіль.
4. Я ніколи не вважав вірші корисними для мене, та коли їх читаєте вголос Ви, усі слова ніби оживають.
5. Ти надто добра, а цим усі користуються.
6. Я ще не знала такої чуйної й доброї людини, як ти.
7. Я ще не зустрічав людини з таким почуттям гумору, як у тебе!
8. Ти моя найкраща подруга, я завжди рада тебе бачити.
9. У тебе такий нещасний вигляд! Що сталося?

*Тренуймося

Прочитайте компліменти.
Який із компліментів потрібно
відредагувати? Чому?

Запропонуйте свої варіанти реакції на кожен комплімент.

1. «Спасибі! Ти справжня подруга, умієш заспокоїти!» – зітхнула Кіра.
2. Ти найприємніша людина, яку лише можна собі уявити!
3. «Слухай, а я не знав, що ти так класно граєш!» – сказав Віктор, усміхнувшись.
4. Знаєш, Павчику, ти справжній друг! Чуєш? Справжній!
5. Мені бракуватиме тебе й твоїх друзів. Дуже бракуватиме... Ви подарували мені незабутні спогади.
6. Дякую! Ти, мабуть, хороша людина!
7. Нарешті озвався тато: «Знаменито, Кіро! Я пишаюся тобою!»
8. «Ти розумниця. За два тижні вже чудово розумітимеш нашу мову. А до конкурсу вільно заговориш англійською».

*Рефлексія

- ✓ *Зробіть собі комплімент за цей урок. За що варто сказати про себе добре слово?*

Домашнє завдання

- ✓ Опрацюйте стор. 195, 196, 197
- ✓ Запишіть по 2 компліменти кожному членові вашої родини. Висловіть їх обов'язково.
АБО
- ✓ Виберіть трьох однокласників / однокласниць, яким би ви хотіли зробити компліменти.
Запишіть по 1-2 компліменти кожному/кожній.

